

“Planovi gradnje hidroelektrana ne prestaju i postaju svakidašnja prijetnja ovoj rijeci” – navedeno je u tekstu peticije koju organizira Svjetski fond za zaštitu prirode uz podršku brojnih domaćih eko-udruga i organizacija. Konkretno, radi se apelu da se zaštiti rijeka Krupa, pritoka rijeke Zrmanje i sastavni dio Parka prirode Velebit, koja je kao i mnoge druge rijeke u Hrvatskoj pod neprestanom prijetnjom kojekakvih infrastrukturnih projekata. Krupa je u siječnju ove godine već “obranjena” odustajanjem jednog investitora od izgradnje male hidroelektrane, ali to bi prije moglo biti upozorenje nego ohrabrenje.

Kako smo već pisali, u cijeloj regiji zapadnog Balkana korištenje obnovljivih izvora energije odnedavno je komercijalizirano i otvoreno privatnim investitorima, a oni pak najviše pretendiraju na hidroenergiju, koja je na ovim prostorima najdostupnija. Posebno su im privlačne male hidroelektrane jer su na veoma dobrom glasu: otvaraju se nova radna mjesta, proizvodi se zelena energija i navodno nema velikog utjecaja na životnu sredinu, što znači i manje zakonskih ograničenja i administrativnih poteškoća.

Sporna eko-prihvatljivost mHE-a

Međutim, ekološka cijena malih hidroelektrana i nije tako mala. Gotovo za polovicu planiranih mHE-a na Balkanu predviđa se da budu smještene u zaštićenim prirodnim područjima, što možda najbolje pokazuje apsurdnost situacije: prirodni se fenomeni najprije zaštićuju, a zatim uništavaju. Pored toga, ono na što iz WWF-a upozoravaju u slučaju mHE na Krupi, odnosi se na većinu rijeka: prijeti im uništenje “prirodne i krajobrazne vrijednosti ove rijeke” te mogućnost “promjene protoka vode, betonizacije korita i obala rijeke, pregrađivanja toka, rušenja sedrenih barijera i sl.” A tu su i prva iskustva s već izgrađenim mHE-ovima: u Albaniji je 90 posto rijeka na kojima je mHE izmijenilo vodotokove, dok je u Hrvatskoj poznat slučaj Mrežnice i njenog slapa Šušnjar, gdje je mHE vidno prouzrokovala degradaciju lokaliteta i nagrđivanje krajolika.

Hidroenergetski projekti stoga izazivaju sve manje odobravanja lokalnog stanovništva i civilog društva: organiziraju se prosvjedi, pišu se peticije i žalbe. Ogorčenosti pridonosi i mnoštvo afera i netransparentnih odluka, koje su gotovo pa neizbježan dio svake lokalne priče. A procjena je da će na čitavom Balkanu takvih “malih” priča biti preko 2700.

Izvor: bilten